

Sadržaj

UVOD U GRAĐANSKO PRAVO

ODELJAK PRVI

POJAM, SISTEMATIKA, NAČELA I IZVORI GRAĐANSKOG PRAVA

I. IZRAZI PRIVATNO, GRAĐANSKO, CIVILNO I IMOVINSKO PRAVO	17
II. SISTEMATIKA GRAĐANSKOG PRAVA	18
III. NAČELA REGULISANJA GRAĐANSKOG PRAVA	18
1. AUTONOMIJA VOLJE	19
2. RAVNOPRAVNOST STRANA	19
3. PRENOSIVOST (PROMETLJIVOST) GRAĐANSKIH PRAVA	20
4. IMOVINSKA SANKCIJA (REALNA EGZEKUCIJA)	20
5. ZAŠTITA NA PRIVATNI ZAHTEV	21
6. NAČELO DISPOZITIVNOSTI NORMI	21
7. KOMBINACIJA NAČELA I KUMULACIJA	21
IV. IZVORI GRAĐANSKOG PRAVA	22

ODELJAK DRUGI

SUBJEKTI GRAĐANSKOPRAVNOG ODNOSA

I. POJAM SUBJEKTA	28
II. FIZIČKA LICA	29
1. PRAVNA SPOSOBNOST FIZIČKIH LICA	29
1.1. Sticanje pravne sposobnosti	29
1.2. Prestanak pravne sposobnosti	29
2. POSLOVNA SPOSOBNOST FIZIČKIH LICA	31
2.1. Pojam i razgraničenje	31
2.2. Pretpostavke za sticanje poslovne sposobnosti	31
2.2.1. Potpuno poslovno nesposobna lica	31

2.2.2. Ograničeno poslovno sposobna lica	32
2.2.3. Potpuno poslovno sposobna lica	33
3. DELIKTNA SPOSOBNOST FIZIČKIH LICA	34
4. INDIVIDUALIZACIJA FIZIČKIH LICA	34
4.1. Lično ime	34
4.2. Državljanstvo	35
4.3. Prebivalište (domicil) i boravište	36
III. PRAVNA LICA	37
1. POJAM PRAVNOG LICA	37
2. ORGANIZACIJE SA SVOJSTVOM PRAVNOG LICA	37
3. PRAVNO LICE I NJEGOVI OSNIVAČI I UČESNICI	38
4. FUNKCIJA PRAVNOG LICA	39
5. PODELE PRAVNIH LICA	40
5.1. Pojam udruženja i ustanova	40
5.2. Ustanove	40
5.3. Udruženja	41
5.3.1. Korporacije i lična udruženja	42
5.3.2. Višečlana i jednočlana udruženja	42
5.3.3. Profitna i neprofitna pravna lica	43
5.3.4. Pravna lica sa jednim ili više oblika svojine	44
6. OSNOVNA OBELEŽJA PRAVNOG LICA	44
6.1. Pravno lice je uređeno pravilima	44
6.2. Pravno lice ima organe	45
6.3. Ostvarenje dozvoljenog cilja	45
6.4. Pravno lice ima imovinu	46
6.5. Identitet pravnog lica	46
6.5.1. Ime	46
6.5.2. Sedište	47
6.5.3. Državljanstvo	47
7. POSTANAK PRAVNOG LICA KAO SUBJEKTA PRAVA	48
8. PRAVNA, POSLOVNA I DELIKTNA SPOSOBNOST PRAVNOG LICA	49
8.1. Pravna sposobnost	49
8.2. Poslovna sposobnost	49
8.3. Deliktna sposobnost	50

ODELJAK TREĆI GRAĐANSKOPRAVNI ODNOS

I. POJAM I SADRŽINA GRAĐANSKOPRAVNOG ODNOSA	51
II. ČINJENICE I GRAĐANSKOPRAVNI ODNOS	51
1. POJAM	51
2. VRSTE PRAVNIH ČINJENICA	52
2.1. Pojam prirodnih događaja i radnji	52

2.2. Pretpostavke i fikcije	53
2.3. Viša sila i slučaj	54
2.3.1. Shvatanja o višoj sili	54
2.3.2. Razgraničenje više sile i slučaja	55
2.3.3. Pojam više sile i slučaja	55
2.3.4. Dejstvo više sile i slučaja	57
III. SUBJEKTIVNA GRAĐANSKA PRAVA	58
1. POJAM I SADRŽINA SUBJEKTIVNOG PRAVA	58
2. ZAHTEV I SUBJEKTIVNO PRAVA	59
3. SUBJEKTIVNO PRAVO I SRODNI POJMOVI	59
3.1. Pravna moć	59
3.2. Pravno stanje (pravom zaštićeni interes)	60
3.3. Pravni status	60
IV. PODELA SUBJEKTIVNIH GRAĐANSKIH PRAVA	61
1. APSOLUTNA PRAVA	61
1.1. Vrste apsolutnih prava	61
1.1.1. Stvarna prava	61
1.1.2. Intelektualna prava	61
1.1.3. Lična prava (prava ličnosti, prava na ličnim dobrima)	62
2. RELATIVNA (OBLIGACIONA) PRAVA	62
3. IMOVINSKA I NEIMOVINSKA GRAĐANSKA PRAVA	63
4. PRENOSIVA I NEPRENOSIVA PRAVA	64
V. ZLOUPOTREBA PRAVA	64
1. POJAM	64
2. TEORIJE ZLOUPOTREBE PRAVA	65
3. ODRAZ TEORIJA U NAŠEM PRAVU	65
4. SANKCIJE ZA ZLOUPOTREBU PRAVA	65
VI. IMOVINA	66
1. POJAM I SADRŽINA IMOVINE	66
2. OBELEŽJA IMOVINE	66
VII. OBJEKTI GRAĐANSKOG PRAVA	68
1. STVARI	68
2. RADNJE	69
3. LIČNA PRAVA	70
4. INTELEKTUALNA PRAVA (UMNA I INDUSTRIJSKA SVOJINA)	70

ODELJAK ČETVRTI PRAVNI POSLOVI

I. POJAM PRAVNOG POSLA	71
1. UOPŠTE O NASTANKU PRAVNOG POSLA	71
2. UNUTRAŠNJA I IZJAVLJENA VOLJA	72

3. NAČINI IZRAŽAVANJA VOLJE	72
4. OBELEŽJA VOLJE, PREDMET I KAUZA	73
II. PODELA PRAVNIH POSLOVA	73
1. JEDNOSTRANI, DVOSTRANI I VIŠESTRANI PRAVNI POSLOVI	74
2. PRAVNI POSLOVI MEĐU ŽIVIMA (<i>INTER VIVOS</i>) I PRAVNI POSLOVI ZA SLUČAJ SMRTI (<i>MORTIS CAUSA</i>)	75
3. TERETNI (ONEROZNI) I DOBROČINI (LUKRATIVNI) PRAVNI POSLOVI	75
4. FORMALNI I NEFORMALNI PRAVNI POSAO	75
5. KAUZALNI I APSTRAKTNI PRAVNI POSLOVI	75
III. SASTOJCI PRAVNOG POSLA	76
IV. MODIFIKACIJA PRAVNIH POSLOVA	77
1. USLOV	77
1.1. Pojam	77
1.2. Vrste uslova	78
1.3. Dejstvo suspenzivnog (odložnog) uslova	79
1.4. Dejstvo raskidnog uslova	79
1.5. Fikcija o ispunjenju (neispunjenju) uslova	80
2. ROK	80
2.1. Pojam i vrste rokova	80
2.2. Računanje rokova	82
3. NALOG	83
4. FORMA PRAVNIH POSLOVA	83

ODELJAK PETI

I. ZASTUPANJE	85
1. POJAM I DEJSTVO	85
2. RAZGRANIČENJE	86
3. VRSTE ZASTUPANJA	86
3.1. Zakonsko zastupanje	87
3.2. Zastupanje na osnovu odluke državnog organa	87
3.3. Zastupanje na osnovu izjave volje zastupanog	89
3.3.1. Osnovni oblik ugovora o punomoćstvu	89
3.3.1.1. Pojam	89
3.3.1.2. Obim ovlašćenja	89
3.3.1.3. Dejstvo zastupanja. Neovlašćeni (lažni) zastupnik (<i>falsus procurator</i>)	90
3.3.1.4. Opoziv i prestanak punomoćja	90
3.3.1.5. Statutarno zastupništvo	91
3.3.1.6. Prokura	91

3.3.1.7. Punomoćnik po zaposlenju	92
3.3.1.8. Punomoćje trgovinskog putnika	93
4.3.1.9. Poslovno punomoćje	94
4.3.1.10. Punomoć za zastupanje u parnici	94

ODELJAK ŠESTI
NEVAŽEĆI PRAVNI POSLOVI

I. POJAM	95
II. NIŠTAVI PRAVNI POSLOVI	96
1. POJAM	96
2. POSLEDICE NIŠTAVOSTI	97
2.1. Uopšte	97
2.2. Konvalidacija	98
2.3. Konverzija	98
3. DELIMIČNA NIŠTAVOST	99
4. ISTICANJE NIŠTAVOSTI	99
5. POJEDINI NIŠTAVI PRAVNI POSLOVI	99
5.1. Zabranjeni pravni poslovi	99
5.2. Fiktivni pravni poslovi	100
5.3. Zelenaški pravni posao (ugovor)	100
5.4. Nemogućnost ispunjenja pravnog posla	102
5.5. Kršenje propisane ili ugovorene forme	102
5.6. Pravni poslovi lica koja su potpuno poslovno nesposobna	102
5.7. Pravni poslovi neprofitnog pravnog lica	103
III. RUŠLJIVI PRAVNI POSLOVI	103
1. POJAM. RAZGRANIČENJE	103
2. RAZLOZI NIŠTAVOSTI (UOPŠTE)	104
3. POJEDINI RAZLOZI NIŠTAVOSTI	104
3.1. Pravni poslovi ograničeno poslovno sposobnih lica	104
3.2. Mane volje	105
3.2.1. Zabluda	105
3.2.2. Prevara	106
3.2.3. Prinuda	107
3.2.3.1. Fizička prinuda	107
3.2.3.2. Psihička prinuda (pretnja)	108
3.2.4. Isticanje rušljivosti. Rokovi	108
3.3. Posledice poništenja	108
3.4. Prekomerno oštećenje	109
3.4.1. Pojam. Poreklo	109
3.4.2. Kad postoji prekomerno oštećenje	110
5. KONVERZIJA	111

ODELJAK SEDMI
POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI
(ACTIO PAULIANA)

1. POJAM	112
2. USLOVI I NAČIN POBIJANJA	112
3. DEJSTVO POBIJANJA	114

ODELJAK OSMI
VRŠENJE I ZAŠTITA SUBJEKTIVNIH PRAVA

I. VRŠENJE SUBJEKTIVNIH PRAVA	115
II. POVREDA I ZAŠTITA PRAVA	115
1. POVREDA PRAVA	115
2. ZAŠTITA PRAVA	115
3. VANSUDSKA ZAŠTITA (SAMOZAŠTITA)	115
4. PRETPOSTAVKE ZA SAMOZAŠTITU	116
4.1. Opšte	116
4.2. Posebni vidovi samozašte	117
5. SUDSKA ZAŠTITA	118

ODELJAK DEVETI
STICANJE I PRESTANAK IMOVINSKIH PRAVA

I. PRENOŠENJE I STICANJE IMOVINSKIH PRAVA	119
1. DERIVATIVNO (IZVEDENO) STICANJE	120
2. ORIGINARNO STICANJE	121
3. TRANSLATIVAN PRENOS	121
4. KONSTITUTIVAN PRENOS	122
5. SUBROGACIJA	122
5.1. Lična (personalna) subrogacija	122
5.2. Stvarna (realna) subrogacija	123
II. PRESTANAK IMOVINSKIH PRAVA	123
III. ZASTARELOST	124
1. POJAM	124
2. RAZGRANIČENJE	124
3. POČETAK TOKA, NASTUPANJE I DEJSTVA ZASTARELOSTI	124
4. OPŠTI I POSEBNI ROKOVI ZASTARELOSTI	125
5. ZASTOJ ZASTAREVANJA	127
6. PREKID ZASTAREVANJA	128

STVARNO PRAVO

ODELJAK PRVI
UVOD

I. POJAM I OBELEŽJA STVARNOG PRAVA	129
1. OBJEKTIVNO STVARNO PRAVO I SUBJEKTIVNO STVARNO PRAVO	129
2. NAČELA REGULISANJA STVARNOG PRAVA	129
2.1. Uopšte	129
2.2. Načelo privatnopravne vlasti na stvari	130
2.3. Načelo ograničenja stvarnih prava	131
2.4. Načelo određenosti stvarnih prava	131
2.5. Načelo publiciteta stvarnih prava	131
II. PODELA STVARNIH PRAVA	132
III. PODELA STVARI	133
1. POJAM	133
2. STVARI U PROMETU (<i>RES IN COMMERCIO</i>) I VAN PROMETA (<i>RES EXTRA COMMERCIIUM</i>)	134
3. POKRETNE STVARI (<i>RES MOBILES</i>) I NEPOKRETNE STVARI (<i>RES IMMOBILES</i>), NEPOKRETNOSTI PO NAMENI	134
4. INDIVIDUALNO ODREĐENE STVARI I STVARI ODREĐENE PO RODU	136
5. ZAMENLJIVE I NEZAMENLJIVE STVARI	136
6. POTROŠNE I NEPOTROŠNE STVARI	137
7. DELJIVE I NEDELJIVE STVARI	137
8. PROSTE (JEDNOSTAVNE) STVARI I SLOŽENE (SASTAVLJENE) STVARI	138
9. PRIPADAK	138
10. PLODOVI (<i>FRUCTUS</i>)	139
11. ZBIRNA STVAR (<i>UNIVERSITAS RERUM</i>) I KOMPLEMENTARNE STVARI	140
12. NOVAC I PROCENA VREDNOSTI STVARI	141
IV. HARTIJE OD VREDNOSTI	142
1. POJAM, IZVORI PRAVA	142
2. BITNA OBELEŽJA HARTIJA OD VREDNOSTI	142
3. RAZGRANIČENJE IZMEĐU HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH ISPRAVA	143
4. BITNI SASTOJCI HARTIJA OD VREDNOSTI	144
5. PRAVNA PRIRODA HARTIJA OD VREDNOSTI I NASTANAK OBAVEZE	145

6. PODELA HARTIJA OD VREDNOSTI	145
7. BITNA OBELEŽJA HARTIJA OD VREDNOSTI NA DONOSIOCA, NA IME I PO NAREDBI	146
7.1. Hartije od vrednosti na donosioca	146
7.2. Hartije od vrednosti na ime	146
7.3. Hartije po naredbi	147
V. LEGITIMACIONI ZNACI	148
VI. LEGITIMACIONE HARTIJE	149

ODELJAK DRUGI DRŽAVINA

I. POJAM DRŽAVINE. DETENCIJA. ZNAČAJ	150
II. SUBJEKTIVNO I OBJEKTIVNO SHVATANJE DRŽAVINE	151
III. SUBJEKTI DRŽAVINE.	152
IV. PREDMET DRŽAVINE.	152
V. VRSTE DRŽAVINE	153
1. DRŽAVINA STVARI I DRŽAVINA PRAVA	153
2. ISKLJUČIVA (INDIVIDUALNA) DRŽAVINA I SUDRŽAVINA	154
3. ZAKONITA I NEZAKONITA DRŽAVINA	154
4. SAVESNA I NESAVESNA DRŽAVINA	155
5. PRAVA (ISTINITA) I MANLJIVA (NEISTINITA) DRŽAVINA	156
6. NEPOSREDNA I POSREDNA DRŽAVINA	157
7. TABULARNA DRŽAVINA	157
VI. PRIBAVLJANJE I GUBITAK DRŽAVINE	157
VII. ZAŠTITA DRŽAVINE	159
1. UOPŠTE	159
2. SAMOPOMOĆ	159
3. SUDSKA ZAŠTITA	159

ODELJAK TREĆI PRAVO SVOJINE

I. POJAM PRAVA SVOJINE	160
II. SADRŽINA PRAVA SVOJINE	161
III. OBELEŽJA PRAVA SVOJINE.	162
IV. OGRANIČENJA PRAVA SVOJINE	163
1. UOPŠTE	163
2. ZABRANA ZLOUPOTREBE PRAVA SVOJINE	163
3. SUSEDSCO PRAVO	164
4. IMISLJE	164
5. ODNOSI IZMEĐU VLASNIKA GRANIČNIH NEPOKRETNOSTI.	164

6. PRAVO UPOTREBE SUSEDNE NEPOKRETNOSTI	165
7. PRAVO NUŽNOG PROLAZA	165
8. OGRANIČENJA PRAVA SVOJINE U DRUŠTVENOM INTERESU	166
8.1. Zakonsko pravo preče kupovine	166
8.2. Posebni slučajevi	167
V. STICANJE PRAVA SVOJINE	168
1. DERIVATIVNO STICANJE PRAVA SVOJINE	168
2. STICANJE PRAVA SVOJINE NA POKRETNJOJ STVARI U SLUČAJU VIŠESTRUKOG OTUĐENJA.	172
3. ORIGINARNO STICANJE PRAVA SVOJINE	173
VI. PRESTANAK PRAVA SVOJINE.	183
VII. ZAŠTITA PRAVA SVOJINE.	183
1. UOPŠTE	183
2. REIVINDIKACIONA TUŽBA (<i>ACTIO REI VINDICATIO</i>).	184
3. PUBLICIJANSKA TUŽBA (<i>ACTIO PUBLICIANA</i>)	185
4. NEGATORNA TUŽBA (<i>ACTIO NEGATORIA</i>) – TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA	186
VIII. OBLICI PRAVA SVOJINE	187
1. SUSVOJINA (<i>CONDOMINIUM</i>).	187
2. ZAJEDNIČKA SVOJINA.	191
3. ETAŽNA SVOJINA	195
4. JAVNA SVOJINA.	197
5. DRUŠTVENA SVOJINA.	198
IX. PRAVA NA IZGRADNOM GRADEVINSKOM ZEMLJIŠTU.	199
1. PRAVNO RAZDVAJANJE ZEMLJIŠTA I ZGRADE (NAPUŠTANJE PRINCIPA <i>SUPERFICIES SOLO CEDIT. IZUZECI</i>)	199
2. ZAKON O PLANIRANJU I IZGRADNJI IZ 2003. I PRAVNO RAZDVAJANJE ZEMLJIŠTA I ZGRADE	200
3. PRETVARANJE PRAVA KORIŠĆENJA U PRAVO SVOJINE PO ZAKONU O PLANIRANJU I IZGRADNJI IZ 2009.	201
2.2. Pretvaranje prava korišćenja u pravo svojine na građevinskom zemljištu bez naknade.	201
3.3. Pretvaranje prava korišćenja u pravo svojine na građevinskom zemljištu uz naknadu	207

ODELJAK ČETVRTI STVARNA PRAVA NA TUĐOJ STVARI

I. POJAM I PODELA	208
II. PRAVO SLUŽBENOSTI.	208
1. STVARNE SLUŽBENOSTI.	209
1.1. Pojam. Obeležja i način vršenja.	209

1.2. Vrste stvarnih službenosti	210
1.3. Sticanje i prestanak stvarne službenosti	211
1.3.1. Sticanje stvarne službenosti	211
1.3.2. Prestanak stvarne službenosti	212
1.4. Zaštita stvarne službenosti	213
2. LIČNE SLUŽBENOSTI	213
2.1. Uopšte	213
2.2. Pravo plodouživanja (ususfructus)	213
III. ZALOŽNO PRAVO	214
1. POJAM ZALOŽNOG PRAVA	214
2. ZALOŽNOPRAVNI ODNOS	215
IV. ZALOŽNO PRAVO I PRAVO ZADRŽAVANJA	215
1. POJAM	215
2. RAZGRANIČENJE	216
V. VRSTE ZALOŽNOG PRAVA	216
1. UOPŠTE	216
2. UGOVORNO ZALOŽNO PRAVO	217
3. SUDSKO ZALOŽNO PRAVO	217
3.1. Prinudno sudsko založno pravo	217
3.2. Sporazumno sudsko založno pravo	218
4. ZAKONSKO ZALOŽNO PRAVO	218
5. NAČELA ZALOŽNOG PRAVA	219
5.1. Uopšte	219
5.2. Načelo akcesornosti	219
5.2.1. Uopšte	219
5.2.2. Izuzeci od načela	220
5.2.2.1. Buduća i uslovna obaveza	220
5.2.2.2. Zaloga na budućoj stvari ili pravu	221
5.2.2.3. Zastarelost glavnog potraživanja i založno pravo	221
5.3. Načelo oficijelnosti i njegovo ograničenje i isključenje	221
5.4. Načelo specijalnosti	223
5.5. Načelo nedeljivosti	224
6. ZALOŽNO PRAVO NA NEPOKRETNIM STVARIMA (HIPOTEKA)	225
6.1. Pojam	225
6.2. Napuštanje načela oficijelnosti	225
6.3. Predmet hipoteke	226
6.3.1. Pojam	226
6.3.2. Nepokretnosti koje mogu biti predmet hipoteke	226
6.3.2.1. Uopšte	226
6.3.2.2. Hipoteka na zemljišnoknjižnom telu, na zemljištu u susvojini, zajedničkoj svojini ili etažnoj svojini	227
6.3.2.3. Simultana (zajednička) hipoteka	228
6.3.2.4. Prenosnje hipoteke (nathipoteka i pothipoteka)	228

6.3.2.4.1. Cesija i nathipoteka	228
6.3.2.4.2. Preuzimanje duga	229
6.3.2.4.3. Pothipoteka	229
6.3.2.5. Domašaj hipoteke	230
6.3.3. Nepokretnosti koje ne mogu biti predmet hipoteke	230
6.4. Sticanje hipoteke	231
6.4.1. Uopšte	231
6.4.2. Ugovor o hipoteci	231
6.4.2.1. Uopšte	231
6.4.2.2. Forma i bitni sastojci ugovora	232
6.4.2.3. <i>Lex commissoria</i> i naknadni ugovor	232
6.4.3. Jednostrana hipoteka	234
6.5. Upis hipoteke	234
6.5.1. Uopšte	234
6.5.2. Upis u zemljišne knjige ili katastar nepokretnosti	235
6.6. Prava i obaveze vlasnika nepokretnosti	235
6.7. Prava i obaveze poverioca	236
6.8. Izbor sredstva namirenja	236
6.9. Vansudski postupak namirenja	237
6.9.1. Ugovor o hipoteci i založna izjava kao izvršna isprava	237
6.9.2. Pokretanje postupka slanjem prve opomene	237
6.9.3. Opomena o prodaji nepokretnosti. Zabeležba prodaje	238
6.9.4. Pravo prodaje poverioca	239
6.9.5. Prodaja neposrednom pogodbom	239
6.9.6. Namirenje kad je predmet hipoteke objekat u izgradnji	240
6.9.7. Redosled namirenja	240
6.9.8. Razgraničenje vansudskog od sudskog postupka namirenja	240
7.1. Prestanak hipoteke	241
7.1.1. Prestanak potraživanja	241
7.1.2. Odricanje od hipoteke	242
7.1.3. Konfuzija i konsolidacija. Propast nepokretnosti	242
7.1.4. Prestanak hipoteke u opštem interesu	242
7.1.5. Amortizacija	243
7.1.6. Prodaja predmeta hipoteke radi namirenja	243
7.1.7. Centralna evidencija hipoteka	243
8. PRAVO ZALOGE NA POKRETNIM STVARIMA	244
8.1. Pojam i predmet zaloge	244
8.2. Ručna zaloga (pignus)	246
8.2.1. Pojam	246
8.2.2. Ugovor o zalozi (<i>contractus pigneraticius</i>). Pojam i osobine	246
8.2.3. Prava i obaveze strana iz ugovora o zalozi	247
8.2.3.1. Prava i obaveze zalagodavca	247

8.2.3.2. Prava i obaveze zalogoprimca	248
8.2.3.2.1. Obaveze zalogoprimca	248
8.2.3.2.2. Ovlašćenja zalogoprimca	249
8.2.4. Prenošenje založnog prava. Podzaloga.	250
8.2.5. Prestanak založnog prava	251
9. REGISTRARSKO ZALOŽNO PRAVO (HIPOTEKA NA POKRETNOSTI STVARI)	253
9.1. Pojam	253
9.2. Ugovor o zalozi i potraživanje koje se obezbeđuje	253
9.3. Dejstvo ugovora o zalozi i upisa u registar.	254
9.3.1. Ovlašćenje zalagodavca da čuva, upotrebljava i koristi objekat zaloge.	254
9.3.2. Ovlašćenje zalagodavca da raspolaže objektom zaloge	254
9.3.3. Dejstvo upisa u registar	255
9.3.4. Namirenje na predmetu zaloge	255
9.3.5. Način i redosled namirenja	256
9.3.6. Prestanak registarske zaloge.	256

ODELJAK PETI

ZEMLJIŠNI REGISTRI

I. POJAM I FUNKCIJA ZEMLJIŠNIH REGISTARA	257
II. OSNOVNI SISTEMI ZEMLJIŠNIH REGISTARA	258
III. ZEMLJIŠNI REGISTRI U NAŠEM PRAVU	258
IV. ZEMLJIŠNE KNJIGE.	259
1. UOPŠTE	259
2. GLAVNA KNJIGA	259
2.1. Zemljišnoknjižni uložak	260
2.1.1. Uopšte.	260
2.1.2. Popisni, vlasnički i teretni list	260
3. ZBIRKA ISPRAVA	261
4. KATASTARSKI PLANOVI	261
5. POMOĆNA EVIDENCIJA	261
6. NAČELA ZEMLJIŠNIH REGISTARA	262
6.1. Načelo stvarnosti i određenosti	262
6.2. Načelo sticanja stvarnih prava upisom	262
6.3. Načelo knjižnog prethodnika	263
6.4. Načelo javnosti	263
6.5. Načelo pouzdanja u zemljišne registre	263
6.6. Načelo proriteta (prvenstva)	263
6.7. Načelo legaliteta (zakovitosti) upisa	264
7. POSEBNA NAČELA KATASTRA NEPOKRETNOSTI	264
8.1. Načelo objedinjene evidencije nepokretnosti	264

8.2. Načelo obaveznosti upisa	264
8.3. Načelo vođenja registra od organa uprave.	265
8. PREUZIMANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE I DRUGIH REGISTARA. OSNIVANJE KATASTRA NEPOKRETNOSTI	265
9. UPIS PRAVA SVOJINE NA OSNOVU ZEMLJIŠNE KNJIGE, KNJIGE TAPIJA I INTABULACIONE KNJIGE.	266
9. JAVNO IZLAGANJE PODATAKA O NEPOKRETNOSTI I NJIHOV KONAČAN UPIS	266
10. UPIS U KATASTAR NEPOKRETNOSTI	267
VI. TAPIJSKI SISTEM	271
1. UOPŠTE	271
2. TAPIJA	271
2.1. Pojam	272
2.2. Izdavanje tapije	272
2.3. Prenos tapije	273
2.4. Intabulacija	273